

PRZYBITY (42) *part praet pass pf*

przybity (32), **przybit** (9), przybity *a.* przybit (1).

sg m N przybity (13), przybit (9); ~ (*praed*) przybity (11), przybit (9); przybity *RejWiz, RejFig, Mącz, SkarŻyw* (3), *LatHar* (3); przybit *OpecŻyw, PatKaz III, WróbŻółt, RejPs, MurzHist, BudBib, KochFr, ArtKanc*; przybity : przybit *GroicPorz* (2:1). ◇ *A* przybit(e)go (2). ◇ *I* przybitym (1). ◇ *V* przybity (1). ◇ *f N* przybitą (3), przybit(a) (1). ◇ *A* przybitą (1). ◇ *n A* przybit(e) (1). ◇ *N pl subst* przybité (7); -é (2), -(e) (5). ◇ *G* przybitych (1). ◇ *A subst* przybit(e) (1). ◇ *V subst* przybit(e) (1).

Składnia dopełnienia sprawcy: przybity od czego (1).

Sł stp s.v. przybić, Cn s.v. podbijam co, Linde XVIII w. s.v. przybić.

1. *Przymocowany, przytwardzony; applicatus, fixus Mącz; affixus, suppactus Cn* (41) : Fixus, Przibity/ Nieporufny/ Tęgi. *Mącz* 126c, [305]a; á ná czerwonych láckách [tj. torbach] znáki ś. Troycey przybite/ iákoby iákíe háłlá Rycerłkie nořá [trynitarze] *ReszList* 166.

Przen [w co] (1) : á cí dwá ferce w niebo przybite máiac/ w cháłupce oney zořtáli. *SkarŻyw* 76.

a. *Wbitymi goździami, kołkami itp.* (36) : Tákże przez długi czas z onym przybitym tytułem na krzyżu leżał na ziemi Iezus mily iuż vkrzyżowany/ áże dwu onych lotru na krzyż téż przybili *OpecŻyw* 140; Powiedáli [towarzysze] iż klinik ná lámym ořátku/ Ieřt przybity co řtrzeże tám [w pługu] wřzytkiego řtátku. *RejFig* Bb8; *BibRadz Ez* 40/43; Przebić dźiury w bórtnicy/ podle řciány/ zácioławřzy Pale/ y ónymi dźiurámi przez Bórtnicę bić óny Pale/ ták/ žeby óny Pale mocno wźiemię weřły Y Bórtnice žeby mocno były przybité/ od ónych Palów. *Strum* K2v.

przybity ku czemu (1): Tákże przez długi czas z onym przybitym tytułem ku krzyżu leżał na ziemi Iezus mily iuż vkrzyżowany/ áże dwu onych lotru na krzyż téż przybili *OpecŻyw* 140.

przybit(y) czym (3): A co to zá głupřtvo klániác řię twárzy niemey/ ktora řtać przez řię/ ałř żelázem przybita y ołowem przyłana niemoże? *SkarŻyw* 532. Cf »przybity goździem«.

przybit(y) gdzie (3): Y ma [krokiewka] być ná Synwadze przybita *Strum* B2v; *StrykKron* 777; MA iuż pokóy Prometheus/ lecz ia miałřto niego Ieřtem przybit ná rogu Kaukázú řnieźnego. *KochFr* 94.

Wyrażenie: »przybity goździem« [w tym: do czego (1)] [szyk 1:1] (2): ad parietem sunt fixae clavis ferreis, Zeláźnemi goździámi do řciáni řá przibite *Mącz* 126c; Ruta caesa, Domowy řprzęt drzewiány ruřzáyący/ To yeřt yáko my mówiemy który goździem przibity nie yeřt. *Mącz* 362b.

a. *O ukrzyżowaniu* (20) : Trzy dni [řw. Felicjan] przybity wiřiał. *SkarŻyw* 532 marg.

Wyrażenia: »g(w)oźdźmi przybit(y)« [szyk 5:1] (6): *OpecŻyw* 133v, 141; *RejPs* 102; y iáko były řrodze przybite do krzyża onymi okrutnemi goźdźmi řwięte ręce y nogi iego: to wřzytko być muřiało/ áby řie były náđ nim wypeřniły óny wyroki Bogá oycá iego *RejPos* [105], [105]v; chćiałeř téż [...] z obćiążeniem od krzyża/ ná ofiárę być prowadzony/ goźdźmi przybity *LatHar* 278.

»na krzyż, na krzyżu, do krzyża (*a.* krzyżowego drzewa), ku krzyżowi, do drzewa przybit(y)« [szyk 12:6] (6:5:3:2:2): *OpecŻyw* 133v, 141; yzeřł ktemu ządzą myála [Maryja] abyřł řnym była na krzyřł przybyta a thako za nářł uczyerpyála *PatKaz III* 129, 90v; *WróbŻółt* L8, pp7; *RejPs* 102; A gdy czytáiąc przyředł ktem słowám/ ktore powiedaią iáko pán Chriřtus ieřt na krzyżu przybit rzeknąć mu [Franciszkwowi Spierze] [...] *MurzHist* Gv; Pátrzayże iáko zbodzyone á řrogiemi goźdźmi przybite

do okrutnego drzewá ony fláchetne ręce y nogi iego *RejPos* [105]v, [105]; *CzechRozm* 39v; *SkarŻyw* 396, 532; *ArtKanc* E4; *LatHar* 55, 267, 275, 543.

»przybity w rękach i nogach, przez ręce i nogi« [*szyk 1:1*] (*1:1*): *SkarŻyw* 532; od których [*żołnierzy*] byłeś powtore obnáżony/ [...] ná krzyżu potym rościágniony/ w rękách y nogách do krzyzá przybity *LatHar* 275.

β. *Opublikowany przez przybicie w widocznych miejscach; manifestus PolAnt* (6) : Táki pozew iáko długo ma ftác przybity/ ná woley ielt Sędziiego *GroicPorz* p2v, p2v; HETMAN ma moc fádzić y exequowác przeltępcę, z Artykułów w woýfcze vchwalonych, obwołánych, y przybitych. *SarnStat* 439.

przybit(y) gdzie (3): i przepisy mają być przybite na drzwiach domu tego, kędy będzie każda trzecina sędzić. *Diar* 95; *GroicPorz* p2v; á przybit ielt wyrok w Szulzanie mieście głównym krolewfkim *BudBib Esth* 3/15.

b. *Przywiqzany [do czego]* (1) : Miedzy nimi pan liedzi [*tj. król łakomstwa*] pfa głowá v niego/ A kędy fie obeżrzy/ wárczy ná káždego. Ná lánčuchu przybity do mocnego ftołká/ Táki fie iedno obráca by cielę v kołká. *RejWiz* 166v.

2. *Który dopłynął, dobił do brzegu; przen [do czego]* (1) : Bądź rátunkiem kwápliwym/ Lodce iuż połupány/ Ktorá wiátr miece [...]. Widzę/ że iuż przybita/ Pánie/ do oftrej fkály/ A co raz bliżey z ftráchem cífná wáły *GrabowSet* M3v.

Synonimy: **1.** *przycwirdzon*; **b.** *przywiqzan*.

Cf **NIEPRZYBITY, PRZYBIĆ**